

Beregnet til
Kristiansand kommune

Dokument type
Rapport

Dato
10.2021

TINNHEIA GRØNNSTRUKTUR

Oppdragsnavn	Tinnheia grønstruktur
Prosjekt nr.	1350047219
Mottaker	Kristiansand kommune
Dokument type	Rapport
Versjon	1
Dato	05.10.2021
Utført av	Jostein Rykkelid / Lars Ove Nygaard / Birgit Solberg / Gøril Mortensen
Kontrollert av	Gøril Mortensen
Godkjent av	-
Beskrivelse	Analyse-, og tiltaksplan for grønstruktur på Tinnheia

INNHALDSFORTEGNELSE

1.	Tinnheia, en bydel i kristiansand	5
2.	Tinnheia i landskapet	6
3.	Naturmangfold	7
3.1	Bakgrunn og metode	7
3.2	Overordnet preg	7
3.3	Tidligere registreringer	7
3.4	NiN-Naturtyper registrert ved befarings	7
4.	Grønnstruktur	9
4.1	Overordnet grønnstruktur	9
4.2	Intern grønnstruktur	10
4.3	Oppsummering grønnstruktur	17
5.	innspill fra beboere	17
6.	Forslag tiltak	19
6.1	De sentrale områdene på Tinnheia	19
6.2	Friluftsområdene	19
6.3	Friområdene/lekeplassene	20
6.4	Grøndalen	23

Vedlegg

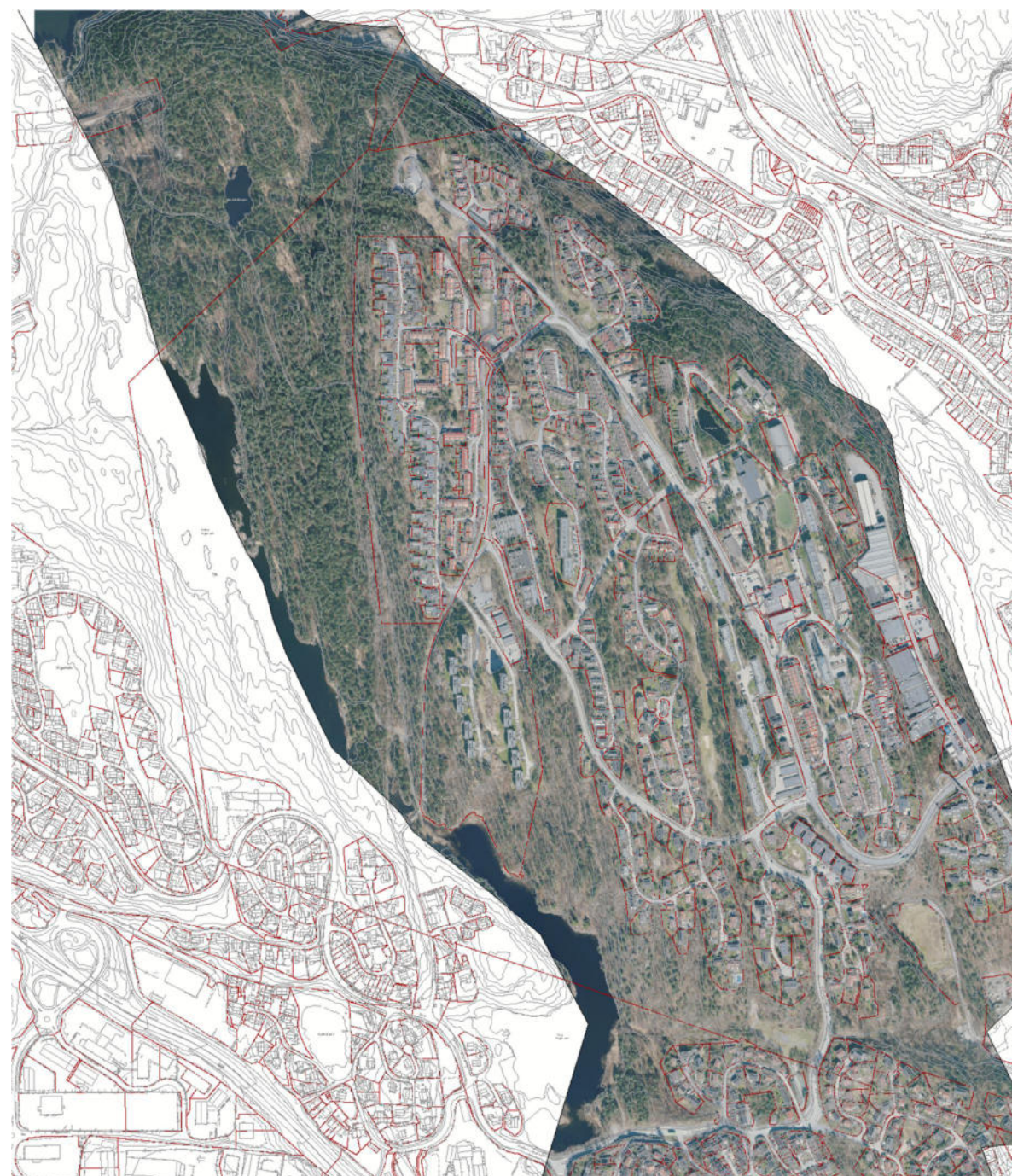
- L-10-001_Tinnheia Grønnstruktur – Analyse (A1)**
- L-10-002_Tinnheia Grønnstruktur – Tiltaksplan (A1)**
- L-10-003_Tinnheia Grønnstruktur – Skisse for Grøndalen (A1)**

Bakgrunn

Kristiansand kommune jobber med en mulighetsstudie for Tinnheia for å se på kvalitetene og potensialet som finnes med henblikk på å videreutvikle bydelen. Mulighetsstudien skal danne grunnlag for en fremtidig områdeplan. Velforeningene tok det opprinnelige initiativet, og arbeidet videreføres nå i regi av kommunen. Det er gjennomført ulike typer brukervedvirkning som møter, spørreundersøkelser, work-shop og By-lab-kvelder.

Analyse og forslag til tiltak for Tinnheias grønnstruktur utgjør en del av dette arbeidet. Rapporten definerer det overordnede landskapsbildet og områdets naturverdier. Videre er eksisterende grønnstruktur med lekeplasser og stisystemer kartlagt.

Det er foreslått aktuelle tiltak for å utnytte stedets potensiale.

Illustrasjon 1 Prosjektområdet (Illustrasjon: Rambøll)

1. TINNHEIA, EN BYDEL I KRISTIANSAND

Kristiansand er delt inn i fem bydeler der Tinnheia utgjør en del av Grim bydel. Hver bydel er igjen delt opp i flere delbydeler der Tinnheia, med i underkant av 3000 innbyggere, utgjør en av disse. Tinnheia ligger på et høydedrag ca 3,5 km fra Kristiansand sentrum. Størstedelen av Tinnheia ble bygd ut på 1960 og 70 tallet. Sammen med Slettheia er Tinnheia den bydelen (utenom Kvadraturen/Eg) som har størst innslag av blokk-leiligheter. På Tinnheia er det barneskole og barnehage og noen butikker ved Tinnheia torg. Idrettslaget Vigør har medlemmer fra Tinnheia, Hellemyr og Grim. Vigørhallen ligger øst for skolen og er en eldre idrettshall med en liten innendørs fotballbane.

Gjeldende planer

En gjennomgang av kommunens planarkiv viser mange eldre planer som ikke er bygd ut helt i tråd med planene eller at de er endret og fortettet på et senere tidspunkt. Totalt sett er det mange ubebygde områder.

Det er under arbeid reguleringsplaner for nye leilighetsbygg nordøst og sørøst for Grønndalen. Bebyggelsen er planlagt på arealer som nå er i bruk som garasjer.

Illustrasjon 2 Reguleringsplan (Utklipp fra Kommunens nettsider)

2. TINNHEIA I LANDSKAPET

Kristiansand er ifølge NIOs Nasjonalt referansesystem for landskap innenfor landskapskategori 5; skog- og heiområdene på Sørlandet. Området kjennetegnes blant annet av utallige bergkoller og åssider som hever seg over dalbunnene og ofte med små og oppstikkende terrengformer som framstår som karrige, og knudrete bergflater der bart fjell er vanlig å se. Karakteristisk er også mange små skogsvann, som ofte ligger avgrenset og stengt mellom lave bergkoller og åsdrag. Barskogen er regionens kjennemerke, og særlig er furuskogen dominerende.

Dette er beskrivelser som passer planområdet. Tinnheia danner et markant langstrakt høydedrag i landskapet og hever seg over dalbunnen mot Suldalen og Grim i øst, og Hestefallstjønn, Indre og Ytre Egevann i vest. De til dels bratte åssidene mot Grim og Egevannene danner markante tette, vegetasjonskledde overganger mot bebyggelsen og rammer inn og definerer Tinnheia i landskapet. Vegetasjonen består av tett blandingsskog dominert av furu. Den store markante landskapsformen er igjen delt opp i mindre landskapsformer med daldrag og høyderygger som danner markante daldrag i nord – sørlig retning.

Det største daldraget er Grønndalen som ligger parallelt med Tinnheiaveien og utgjør en sentral del av planområdet. De lokale daldragene representerer ubebygde friområder med ulik grad av naturlig vegetasjon og opparbeidede stier, møte- og lekeplasser. Daldragene fanger trolig opp og holder tilbake noe av det omkringliggende overvannet selv om det ikke er tydelige, åpne bekkeløp. Daldragene oppleves noe fuktig, og på kalde dager er daldragene også definerte kaldluftsgroper i landskapet.

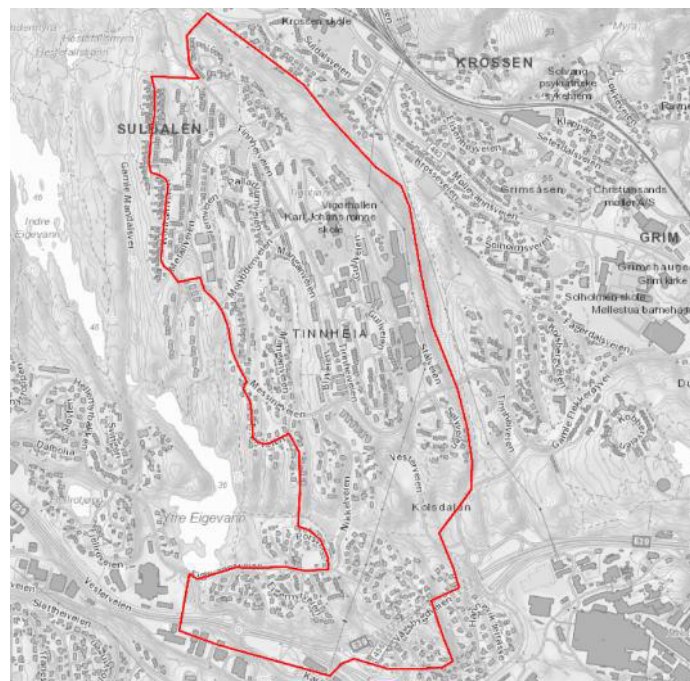
Hovedadkomsten til Tinnheia er via den lange, bratte Tinnheiaveien i sørøst. Veien flater ut på toppen i møtet med Messingveien og danner en form for hovedvei eller gate fram til barnehagen og Karl Johans Minne skole. Tinnheiaveien, Metallveien og Messingveien danner en ringvei som står i sammenheng med andre, mindre veier som utgjør adkomstveier til boligene.

Bebyggelsen er i hovedsak lagt til høydedragene og den vestvendte skråningen der det er gode solforhold og fin utsikt mot omkringliggende landskap og Byfjorden. Det er også noe bebyggelse mot øst og helt i sør. Bebyggelsen er variert og består av eneboliger, rekkehus og leilighetsbygg i ulike høyder.

3. NATURMANGFOLD

3.1 Bakgrunn og metode

Kristiansand kommune vil lage en mulighetsstudie av Tinnheia for å se på kvalitetene og potensialet som finnes med henblikk på å utvikle bydelen. I den forbindelse er det gjennomført en kartlegging av naturverdier innenfor bydelen. Kartleggingen ble gjennomført 22.9.21, og omfatter den delen av planområdet som er aktuell for videreutvikling. Området som ble kartlagt omfatter ikke de større skogsarealene mot Eigevannene og Grotjønn. Viktige naturtyper er kartlagt etter Miljødirektoratets instruks for utvalgskartlegging etter Natur i Norge (NiN) systemet, veileder M-1930 (2021). Øvrig naturmangfold er vurdert på et overordnet plan, og fremmedarter er vurdert med hensyn til omfang og hvilke arter som er vanligst forekommende.

Illustrasjon 3 Avgrensning av undersøkelsesområdet (Illustrasjon: Rambøll)

3.2 Overordnet preg

Området ligger i boreonemoral bioklimatisk sone og klart oseanisk seksjon, og er preget av milde vintre og varme somre. Dette gir et godt mikroklima for plantevekst og varmekjære arter. Innenfor bydelen er det høy grad av bebyggelse, og det er for det meste nokså små arealer med natur som står igjen mellom bebyggelsen. De ubebygde områdene i boligfeltene består stort sett av små arealer med bart grunnfjell eller tynt løsmassedecke, samt opparbeidede arealer til lekeplasser/friområder. De gjenværende skogområdene i bydelen er relativt små og består stort sett av fattig furu- eller eikeskog, med innslag av osp og selje. Det er også noen mindre områder med rikere edelløvsog. Skogens alder varierer, men det er få områder med store grove trær, eller større mengder liggende eller stående død ved. De største arealene med ubebygde naturområder ligger sør i området, rundt Kolsdalen og sør for Hanneviktoppen, og nordøst i området, i skråningen ned mot Krossen. I tillegg utgjør Grønndalen et litt større sammenhengende belte med skog på hver side av et opparbeidet friområde.

3.3 Tidligere registreringer

Det er tidligere registrert en rik edelløvsog langs et bekkedraget mellom bebyggelsen ved Hanneviktoppen. I tillegg er 15 rødlistede arter registrert siden i perioden 1994-2021. De fleste av disse registreringene er fuglearter, men det er også registrert enkelte planter, deriblant stortrollurt (VU), bulmeurt (EN), hasselurt (VU), krypjonsokkoll (EN), og mosesildre (EN). Det er også tidligere registrert 16 forekomster av fremmede skadelige arter med høy og/eller svært høy risiko.

3.4 NiN-Naturtyper registrert ved befarings

Det ble registrert to områder med lågurt edelløvsog (C 17) innenfor området som ble kartlagt. Den ene lokaliteten ligger langs gang- og sykkelveien mellom Nikkelveien og Kolsdalen i søndre del av planområdet. Denne lokaliteten er nokså sterkt preget av at det vokser opp ung platanlønn, og har derfor dårlig tilstand. Det er lite store grove trær og liggende/stående død ved, og det ble heller ikke gjort funn av spesielle arter. Lokaliteten er i tillegg nokså liten, og vurderes derfor til å ha liten verdi med hensyn til naturmangfold. Samlet sett får lokaliteten lav kvalitet.

Den andre lokaliteten sammenfaller delvis med den tidligere registreringen av rik edelløvsog sør for Hanneviktoppen. Lokaliteten ligger i bratte raskanter med blokkmark, ned mot et lite bekkedrag. De fuktigste områdene går over i sumpskog, og det er registrert et lite område med rik svartorsumpskog (E11.3) øverst i lokaliteten. I likhet med den andre edelløvsoglokaliteten ble det funnet lite store grove trær og død ved, og heller ikke her ble det funnet spesielle arter. På grunn av størrelsen vurderes likevel denne lokaliteten til å ha middels verdi for naturmangfold. Det ble funnet flere fremmede arter, men effekten er nokså liten. Skogen får derfor god tilstand, og samlet sett får lokaliteten høy kvalitet.

4. GRØNNSTRUKTUR

Tinnheias grønnstruktur kan i prinsippet deles i en overordnet struktur og en mer detaljert, intern struktur. Den overordnede strukturen dannes av overgangen mellom de bebygde arealene og de store, sammenhengende friluftsområdene som omkranser og rammer inn Tinnheia. I øst er områdene i hovedsak av visuell karakter, mens områdene i nord, sør og vest både har visuell og fysisk betydning

4.1 Overordnet grønnstruktur

De omkringliggende friluftsområdene med Hestefallstjønn, Indre og Ytre Eige vann danner en flott, grønn ramme rundt bebyggelsen og utgjør viktige kvaliteter for beboerne. Friluftsområdene gir muligheter for opphold i naturen i form av kortere eller lenger turer og med muligheter for bading ved Ytre og indre Eige vann. Ved Hestefallstjønn er det også opparbeidet en leirplasser med lavvo som benyttes av barnehagen og speidere. I tillegg danner turveiene og turstiene snarveier og forbindelser til omkringliggende områder som Hellemyr og Grim. Både på Hellemyr og på Grim (Idda) er det idrettsanlegg som benyttes av beboerne på Tinnheia. Snarveier til Grim blir også snarvei til ungdomsskolen og til sentrum av Kristiansand. Turveiene og stiene har ujevn kvalitet og med unntak av bakken fra Metallveien/Wolframveien/Koboltveien som har forbindelse til Hellemyr, er ingen av turveiene eller stiene lyssatt.

Området er nok planlagt med bevissthet om kvalitetene som friluftsområdene representerer. Bebyggelsen med det tilhørende gatenettet forholder seg i stor grad til den omkringliggende, sammenhengende grønnstrukturen og i hovedsak er det tydelige adkomstpunkter til turveier og stier.

- Tinnheiveien fortsetter mot nord og avsluttes mot en smal turvei som fører til Hestefallstjønn og turveien som fortsetter til Suldalen. Strekingen fra Tinnheiveien – Hestefallstjønn er til dels gjengrodd, smal, bratt og med dårlig dekke. I enden av Tinnheiveien har også kommunen et grustak med en driftsenhet. Denne virksomheten gir et til dels negativt preg på adkomsten til friluftsområdet.

- Ved Tinnheiveien – Uranveien er det også en forbindelse mot Grim og Gamle Mandalsvei. Nedre del av strekingen er særdeles bratt.
- Den viktigste adkomsten til friluftsområdene er der Metallveien møter Wolfram- og Koboltveien. Turveien er asfaltert og lyssatt, og utgjør også en forbindelse til Hellemyr. Turveien er bratt.
- Ved Wolframveien er det adkomst til en mindre, bratt sti som møter den store turveien. Stien ligger også rett ved en av de sentrale lekeplassene i området.
- Det er også adkomst fra søndre del av Messingveien mot Ytre Eige vann.
- Fra Nikkelveien er det en smal sti til ballbanen og lekeplassen ved Porsveien. Herfra er det en relativt bratt tursti og forbindelse til badeplassen ved Ytre Eige vann.
- På motsatt side og noe lengre nord i Nikkelveien er det adkomst til den relativt nyanlagte turveien som fortsetter til Kolsdalen. Turveien er asfaltert, men ikke lyssatt.
- Ved Eige vannsveien er det adkomst til en tursti mot badeplassen ved Ytre Eige vann. Stien fortsetter mot nord der den treffer på det øvrige stinettet.

Illustrasjon 4 Ytre Eige vann (Foto: Rambøll)

4.2 Intern grønnstruktur

De lokale daldragene i nord-sørlig retning danner lokale forbindelser mellom boligfeltene og forbindelser til de omkringliggende friluftsområdene. Daldragene kan leses i landskapet som sammenhengende strukturer, men de blir avskåret av veier som Metanveien i nord, Molybdenveien og Messingveien i sør. Områdene er lavtliggende partier i landskapet og med ulik bredde samt grad av tetthet i vegetasjonen. Generelt kan man si at disse mellomrommene mellom bebyggelsen består av tett til svært tett vegetasjon. Mange av lekeplassene er lokalisert i disse daldragene.

Grønndalen

Grønndalen utgjør den største og bredeste av disse mange, små dalene. Grønndalen ligger parallelt med Tinnheiaveien og utgjør en sentral del av Tinnnheia. Det er en sti gjennom området og fragmenter av ballbaner, sandvolleyballbane og noe ødelagt lekeplassutstyr. På vinteren er området mye brukt til aking. Mange opplever stedet som mørkt og gjengrodd. Området ligger nært skolen og barnehagen, som benytter stedet.

Dalformasjonen fortsetter videre sør for Messingveien. Dette området ligger lavt i forhold til veien og omkringliggende bebyggelse og vegetasjonen er så tett at det er helt uframkommelig. Daldraget har imidlertid stort potensiale som en turvei da den fører fram til ballbanen og lekeplassen ved Nikkelveien/Porsveien, som igjen har en stiforbindelse til Ytre Eigevann.

Nordre del av Grønndalen er regulert som lekeplass, øvrig areal er definert som friområde.

Illustrasjon 5 Grønndalen sør (Foto: Rambøll)

Tinntjønn

Tinntjønn er et lokalt tjern nord for skolen. Vegetasjonen rundt tjernet er tett og det er ingen stier, benker eller oppholdssoner rundt tjernet.

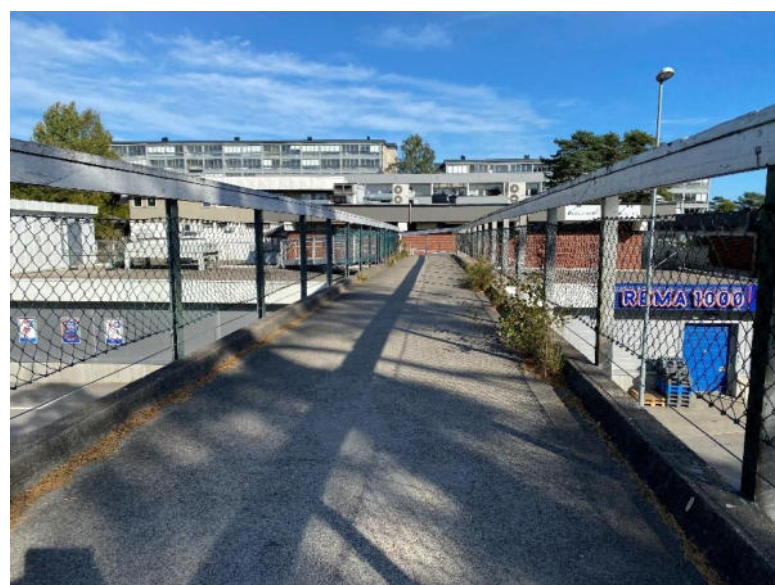
Åpent vann er alltid interessant i rekreasjonssammenheng. Store deler av friluftsområdene på Tinnheia er bratte og til dels vanskelig framkommelig for eldre beboere eller andre med som har behov for universelt utformede omgivelser. Tjernet ligger imidlertid i nivå med omkringliggende veinett og åpner opp for et nytt bruksområde.

Illustrasjon 6 Tinntjønn (Foto: Rambøll)

Karl Johans Minne skole – Tinnstua – Tinnheia torg – Vigørhallen

Karl Johans Minne skole er en barneskole med ca 200 elever. I det samme området er også den kommunale barnehagen Tinnstua med ca 60 barn. Skolegården er sentralt plassert rett nord for Tinnheia torg. Her er ballbinge og kunstgressbane for 5'fotball samt forskjellig lekeplassutsyr bl.a. en større bildekkpark. Kunstgressbanen har behov for renovering, men lekeplassutstyret i skolegården er i bra tilstand. Mellom skolen og Tinnheia torg ligger en fritidsklubb. Øst for skolen ligger Vigørhallen. Til sammen danner på mange måter dette den sentrale delen av Tinnheia. Det mangler likevel gode lesbare og funksjonelle sammenhenger mellom områdene slik at de til sammen kan gi gode, dynamiske synergier. Gangbroa over Tinnheieveien skaper en forbindelse for beboerne i Blyveien mot Tinnheia torg, skole og barnehage. Gangbroa er imidlertid av eldre dato og har en uheldig visuell profil.

Illustrasjon 7 Gangbro til Tinnheia torv (Foto: Rambøll)

Lekeplasser

Nr. 3 Nikkelveien

Lekeplassen er lokalisert i tilknytning til den relativt nye blokkbebyggelsen. Lekeplassen har ingen forbindelse til omkringliggende grønstruktur. Lekeapparater i brukbar tilstand. Gruslagt liten ballbane som er delvis igjengrodd.

Illustrasjon 8 Lekeplass ved Nikkelveien (Foto: Kristiansand kommune)

Nr. 5 Hanneviktoppen

Lekeplassen er lokalisert i et flott landskapsrom mellom bebyggelsen. Området har god tilgjengelighet fra sør. Området er gresskledd og med store trær i randsonen. Lekeplassutstyret er av eldre dato og bærer preg av å være lite i bruk.

Illustrasjon 9 Lekeplass ved Hanneviktoppen (Foto: Rambøll)

Nr. 6 Molybdenveien

Området er lite tilgjengelig og virker inneklemt. Her finnes noe lekeplassutstyr og en liten ball-løkke i brukbar tilstand. En kolle stenger mot Messingveien i sør og hindrer en sammenheng mot dalen og lekeplassen i Titanveien (nr. 19).

Illustrasjon 10 Lekeplass ved Molybdenveien (Foto: Kristiansand kommune)

Nr. 7 Uranveien

Lekeplassen er fordelt over et stort areal med flere lekeapparater og piknikbenker samt en gruslagt ballbane. Området oppleves som åpent og lite intimt. Snarvei til Suldalen starter ved denne lekeplassen.

Illustrasjon 11 Lekeplass ved Uranveien (Foto: Rambøll)

Nr. 8 Natriumveien Lekeplassen oppleves som et tun mellom boligene, men har samtidig god avgrensning mot veien på grunn av små koller. Her finnes noe lekeplassutstyr og mål for ballspill. Området ser ut til å være i jevnlig bruk, men lekeplassutstyret er noe gammelt og slitt. Området er regulert for småbarnslek.

Illustrasjon 12 Lekeplass ved Natriumveien (Foto: Rambøll)

Nr. 9 og 10 Wolframveien

Ved Wolframveien er det flere lekeplasser og ballbaner. I nordøst er en gruslagt ballbane. Fra ballbanen er/var det en smal tursti mot nord som gir en snarvei for beboerne i Natriumveien som ønsker å bruke ballbanen. Vest for ballbanen er en lekeplass med god tilgjengelighet fra Wolframveien. Det er et fint landskapsrom, men området bærer preg av å være lite i bruk og de få lekeapparatene som finnes er i dårlig tilstand.

Illustrasjon 13 Lekeplass/ballbane ved Wolframveien (Foto: Rambøll)

Nr. 11 Wolframveien

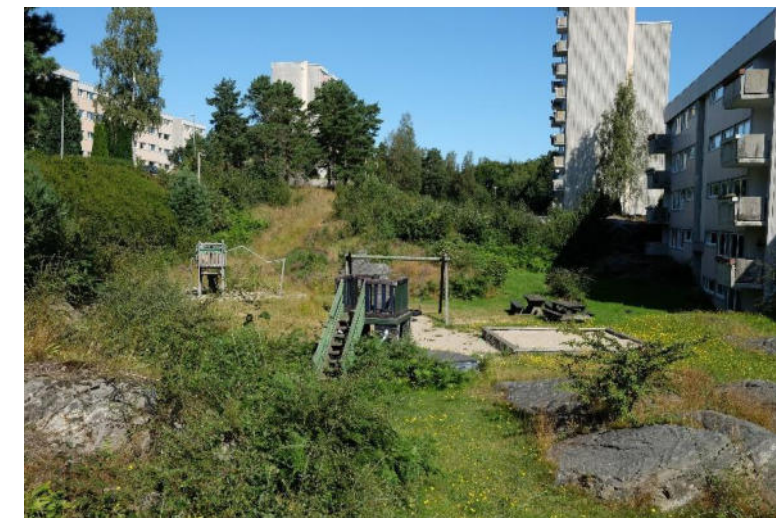
Lekeplassen har en god størrelse og fint landskapsrom. Her finnes noe lekeplassutstyr av eldre dato og er i dårlig tilstand. Området er opprinnelig regulert til barnehage/klubbhus og ball-løkke der garasjer i dag er plassert. Mot vest, på motsatt side av Wolframveien, er det en bratt tursti ut til det store friluftsområdet.

Illustrasjon 14 Lekeplass ved Wolframveien sør (Foto: Rambøll)

Nr 13, 14 Koboltveien

Nord for garasjene og parkeringsplassen i Koboltveien finnes en ball-løkke. Banen har særdeles dårlig beliggenhet og kan med fordel reetableres et annet sted. Området er opprinnelig regulert som kvartalslekeplass. Mellom de to rekkene av blokker er et areal med naturpreg. Her finnes lekeplassutstyr av ulike årganger, grill/bålplate og piknikbord. I søndre del av dette området er det en kolle som har vært et fint utsiktspunkt. Området er regulert med flere små sandlekeplasser. Fra Koboltveien i sørøst er det stiforbindelse til det store friluftsområdet. Hele området bærer preg av gjengroing og lite skjøtsel.

Illustrasjon 15 Lekeplass ved Koboltveien (Foto: Rambøll)

Nr 15 Jerndalen

Mellom Palladiumveien og Jernveien er et daldrag med forbindelse til Molybdenveien i sør til Palladiumveien i nord. Det går en sti gjennom området og det er en liten ball-løkke som er tilsynelatende lite i bruk. Området er delvis gjengrodd.

Illustrasjon 16 Ballbane i Jerndalen (Foto: Kristiansand kommune)

Nr. 16, 17 Palladiumveien

I Palladiumveien er det to møte/lekeplasser; en mindre enkel lekeplass på nordsiden av blokkene og en større, fin lekeplass lengre nord. Området har god tilgjengelighet fra veien og det også er en tursti/snarvei til øvre del av Palladiumveien. Lekeplassutstyret virker velholdt og i aktiv bruk.

Illustrasjon 17 Lekeplass ved Palladiumveien nord (Foto: Kristiansand kommune)

Nr. 18 Jernveien

Området danner en forsenkning i terrenget. Her finnes en ballbane av eldre dato og et par piknikbord. Det går en noe gjengrodd sti nordover til Metanveien.

Illustrasjon 18 Ballbane ved Jernveien (Foto: Kristiansand kommune)

Nr. 19 Titanveien

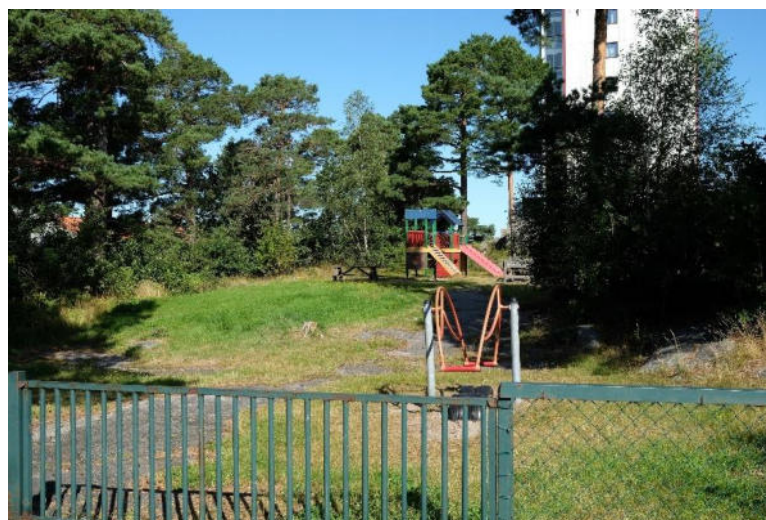
Her finnes en lekeplass med utstyr av varierende dato som ligger nokså lavt i terrenget. Lekeplassen har kun adkomst fra Titanveien i sør og oppleves skjermet fra omkringliggende boliger.

Illustrasjon 19 Lekeplass ved Titanveien (Foto: Kristiansand kommune)

Nr. 20 Gullveien

Et stort, fint naturpreget område med trær og variert topografi. Området er sentralt plassert og har god tilgjengelighet. Lekeplassutstyret er av eldre dato hvor noe er i dårlig tilstand. Området er regulert som kvartalslekeplass.

Illustrasjon 20 Lekeplass ved Gullveien (Foto: Rambøll)

Nr. 21 Bronseveien

En liten, inngjerdet lekeplass som ligger tett på veien. Lekeplassen har få lekeapparater og er av eldre dato.

Illustrasjon 21 Lekeplass ved Bronseveien (Foto: Kristiansand kommune)

Nr. 22. Sølvveien

Lekeplass for beboerne i Sølvveien. Området har god og sentral beliggenhet, noe lekeplassutstyr av eldre dato.

Illustrasjon 22 Lekeplass ved Sølvveien (Foto: Kristiansand kommune)

Illustrasjon 23 Felles oppholdsplass i Sølvveien (Foto: Rambøll)

Nr. 23 Eigemyrveien

Lekeplass for beboerne i Eigemyrveien. Området er rammet inn av en natursteinsmur for å skape trafikksikre arealer for barna. Lekeplassutstyret er for det meste velholdt selv om det er noen år gammelt.

Illustrasjon 24 Lekeplass ved Eigemyrveien (Foto: Rambøll)

Nr. 24 Egevannsveien

Lekeplass for beboerne i Egevannsveien. Området danner et tun og har lekeplassutstyr og dukkestue. Lekeplassutstyret er velholdt selv om det er noen år gammelt.

Illustrasjon 25 Lekeplass ved Egevannsveien (Foto: Rambøll)

Nr. 25 Porsveien

En liten lekeplass og en stor gresskledd ballbane mellom Nikkelveien og Porsveien. Område har en sentral plassering med forbindelse med til friluftsområde og badeplass i vest. På motsatt side av Nikkelveien er det snarvei til Kolsdalen. Adkomsten fra Nikkelveien er en bratt sti, mens adkomsten fra Porsveien er lettere tilgjengelig. Området er interessant for mange av beboerne på nedre del av Tinnheia. Området er avsatt til grønstruktur i kommuneplanens arealdel.

Illustrasjon 26 Ballbane ved Porsveien (Foto: Rambøll)

Nr. 26 Kromveien

Et nedsenket parti uten noen form for opparbeidelse som danner en form for rundkjøring. Regulert som friområde.

4.3 Oppsummering grønnstruktur

Generelt kan det oppsummeres med at i området er det mange friområder med mer eller mindre intern sammenheng. Det er sikret gode adkomstmuligheter til omkringliggende friluftsområder. Områdene har ulik grad av opparbeidelse og vedlikehold. Flere av de smale daldragene er gjengrodd og mangler gode, opparbeidete stier. De fleste av lekeplassene har eldre, utdatert lekeplussutstyr. Mindre ballbaner med grusdekke er lite i bruk og kanskje også mindre interessante for dagens unge.

Tinnheia er et eldre boligområde der flere generasjoner barn har vokst opp. Behovet for lekeplasser vil variere med sammensetningen av beboernes alder. Barn vokser opp og flytter ut. Foreldre blir gjerne boende noen år før boligen blir solgt til nye beboere med barn. Dynamikken i de enkelte felt kan variere og kanskje må det være beboerne som tar initiativ for å renovere arealene. Det er mulig å få tilskudd til opparbeidelse fra kommunen, men langt fra alle vet om dette og kanskje blir det for mye å organisere for enkelte grupper av befolkningen.

Det er viktig at selv om arealene ikke er i aktiv bruk på nåværende tidspunkt, så vil de igjen kunne få sin renessanse med nye beboere. Friområder som ikke er i aktiv bruk, er ikke potensielle fortettingsområder.

De sentrale delene av Tinnheia, som de fleste av beboerne benytter seg av, bør prioriteres høyt i en tiltaksplan. Tinnheia torg, fritidsklubben, barnehagen, skolen og Vigørhallen danner et område som bør sees på som en sammenhengende sone. Kvartalslekeplasser eller tilsvarende større områder, som er lite privatisert og tilgjengelige for mange, er andre områder som bør prioriteres. Dette er arealer av en slik størrelse at de også kan opparbeides slik at de er attraktive for flere enn bare småbarnsfamilier.

5. INNSPILL FRA BEBOERE

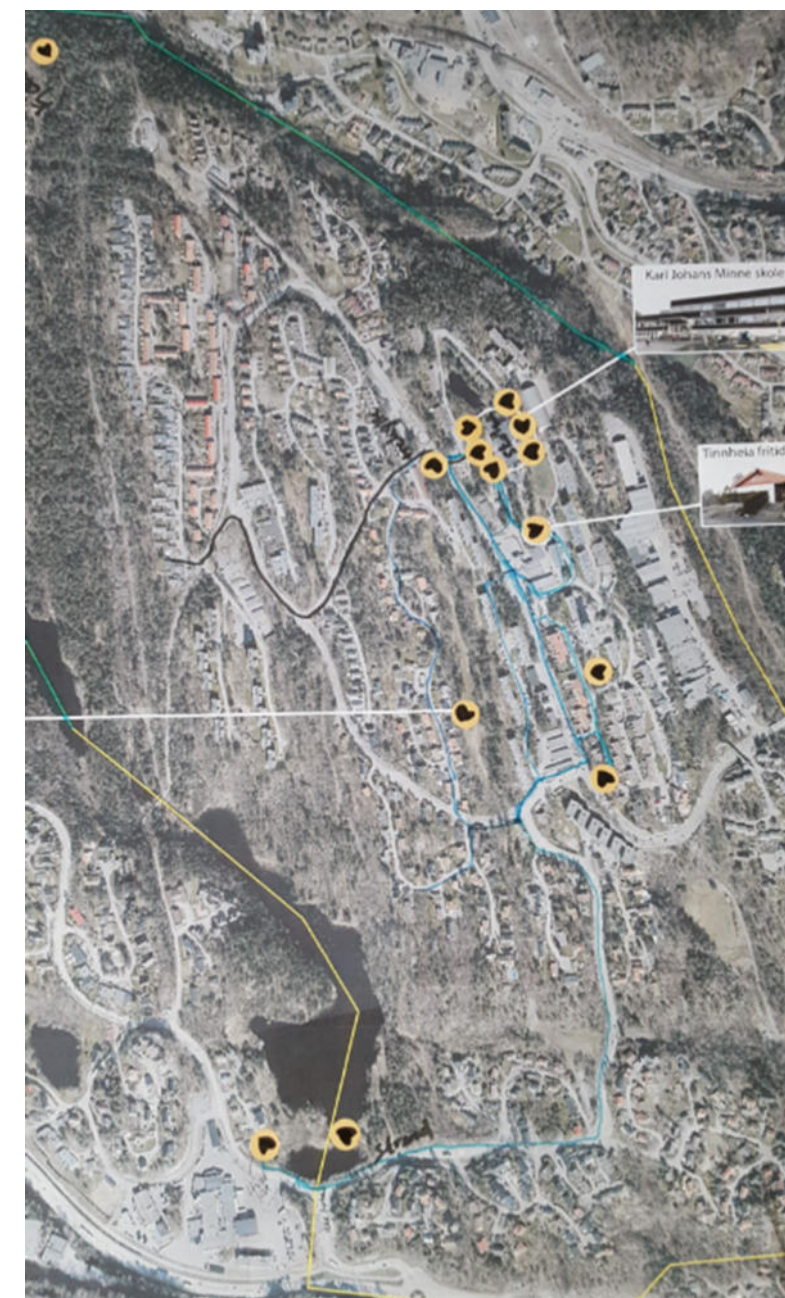
Fra digitalt spørreskjema forstår man at den generelle oppfattelsen av Tinnheia er positiv og viser stor grad av trivsel. Av aktuelle forbedringer ble det pekt på *bedre lekeplasser og vedlikehold, området ved Vigørhallen, mer aktivitet til barna, området rundt skolen, Stålveien, turløyper, ledningsdalen, Malmveien, ets.*

Kristiansand kommune har besøkt Grim ungdomsskole og Karl Johans Minne skole for å få innspill av hvordan de opplever bydelen. Noen av de innspillene som kom inn:

Tinnheia må generelt oppusses - Lys ved Eigevannet - Det skjer veldig lite på Tinnheia - Det er god og trygg skolevei. Det er mange lekeplasser - Det er en bra skolekultur - Det mangler lys på flere steder- Vi ønsker oss en lekeplass i Grønndalen, men den må ikke komme i veien for akebakken - Det er veldig mørkt i Grønndalen.

Det har også vært en Bylab med Grønndalen som tema. Noen av innspillene som ble notert;

»La grønndalen være natur», «Tynning av trær for mer lysinnslipp», Belysning gjennom dalen», «Forbindelse mot porsbanen i sør», «Det er dårlig drenering i nord og sør», «Ønske om gapakhuk, bål plass, toalett for å kunne oppholde seg der lengre», «Lekeplass/treningsapparater med naturlig preg», «Zipline», «Det er behov for søppelkasser».

Illustrasjon 27 Kartlegging av hertesteder (Foto: Kristiansand kommune)

6. FORSLAG TILTAK

Ifølge kommunens arealplan (Styrke i muligheter – kommuneplan 2011-2022) er det i nye utbyggingsområder krav til å etablere nærmiljøpark i tilknytning til grunnskole. **Nærmiljøparken** defineres også som en kvartalslekeplass og skal inneholde en bane for 7'er fotball. I sentrumsnære strøk skal det avsettes minimum 4,25 daa til formålet. Det er også krav til **kvartalslekeplass** (minimum 2,25 daa) der det maksimalt kan være 600 boenheter pr. kvartalslekeplass. I tillegg skal det være **sandlekeplasser** (minimum 2,25 daa) i maksimalt 300 meters luftlinje fra bolig. Kommunens utomhusnormaler definerer videre innhold til henholdsvis nærmiljøparker, kvartals- og sandlekeplasser. Både kommunens arealplan og utomhusnormal er under revisjon. Det vil i større grad bli vektlagt at disse områdene også skal være møteplasser for hele delen av befolkningen. Selv om disse kravene gjelder nye utbyggingsområder kan det være verd å se på disse kravene til arealer i forhold til det tilbudet som finnes til barn- og unge og for så vidt hele befolkningen på Tinnheia.

6.1 De sentrale områdene på Tinnheia

Det er et eget prosjekt som ser på muligheter for tiltak for Tinnheia torg. Dette området bør vurderes sett i en større sammenheng der også forbindelsene til fritidsklubben, barnehagen, skolen, Vigørhallen og Tinntjønn blir vurdert. Gangbroa over Tinnheieveien bør inngå i dette studiet. **Vigørhallen** har en dårlig adkomstsituasjon i tillegg til at selve hallen har et «lurvete preg» ifølge beboere. Hallen bør erstattes av ny bygningsmasse. Kan det være mulig å etablere en ny hall som utnytter terrengefallet slik at en bane for 7'er fotball kan legges på taket? I dag mangler Tinnheia en bane for 7'er fotball og det bør være en ambisjon om å realisere denne type bane for området. Det bør vurderes å etablere en turvei rundt **Tinntjønn**. Turveien kan være universelt utformet og dermed være brukbare for mange. Skogholtet mot Malmveien bør tynnes slik av tjernet kommer bedre fram og at det blir mer attraktivt å oppholde seg her. Det kan settes ut benker for opphold. Langs Tinnheieveien, fra Messingveien i sør til Molybdenveien i nord bør det etableres en **trerekke** i rabatt mellom fortauet og kjøreveien med robuste stauder i bunn. Tiltaket vil forskjønne og synliggjøre denne sentrale delen av Tinnheia. Dersom det er behov for å utvide rabatten kan det være mulig å utvide veien på vestsiden.

6.2 Friluftsområdene

De omkringliggende friluftsområdene er en av de store kvalitetene for området. Det burde opparbeides en forbindelse i dalen fra Grønndalen sør mot Porsveien. I denne dalen ligger avløpsrør som ser ut til å være i dårlig forfatning, noe som kan ha en negativ innvirkning på vannkvaliteten i Ytre Eigeveien dersom det er brudd på røret. Det vil derfor være behov for å gjøre tiltak i dette området for å oppruste avløpsrør, anlegge belyst stiforbindelse, og samtidig håndtere overvann fra Grønndalen. Adkomsten fra Tinnheieveien i nord kan bli bedre. Det bør vurderes om grustaket med den tilhørende driftsenheten kan lokaliseres til et annet sted. Kan for eksempel arealet nord i Stålveien være aktuell? Turstien fra Tinnheieveien i nord mot Hestefallstjønn bør utbedres med større bredde og bedre dekke. Stigningsforholdene bør optimaliseres så langt det lar seg gjøre. Det bør vurderes å lyssette strekningen. Videre bør det vurderes å lyssette turveien fra veien mellom Ytre og Indre Eigeveien til Hestefallstjønn og videre Grotjønn. I tillegg kan det være aktuelt å lyssette stien fra Tinnheieveien/Uranveien til Suldalen. I nedre del av denne stien bør det også vurderes om det vil være mer hensiktsmessig med trapper. Tiltak som rekkverk/håndløper bør også vurderes med tanke på fremkommelighet. Den gamle hoppbakken kan også synliggjøres (skiltes og lyssettes) og tilrettelegges som en form for trappe-trening. Disse snarveiene er viktige forbindelser mellom Tinnheia og Hellemyr til Grim og sentrum av Kristiansand. Ved å gjøre disse mer tilgjengelig legges det til rette for mer gang- og sykkeltrafikk på bekostning av biltrafikk. I tillegg skaper man ulike rundløyper som kan bli attraktive mosjonsløyper i større deler av døgnet og året for beboerne både på Tinnheia, Grim og Hellemyr. På strekningen bør det også settes ut flere benker, inkludert piknikbenker.

6.3 Friområdene/lekeklassene

Det er tilsynelatende god dekning med friområder og lekeplasser på Tinnheia, men mange områder er preget av gjengroing og eldre dato på lekeapparater. Tilstanden på lekeklassene avhenger i stor grad av hvorvidt lokale innbyggere har vedlikeholdt fellesområdene, det er derfor viktig at eventuelle tiltak med opprusting av lekeplasser skjer i områder hvor det er lokalt initiativ. For lekeplasser hvor sandkasser er gjengrodd og utstyr er ødelagt vil det være positivt at disse fjernes for å ikke forsøple området. Ved lokalt initiativ kan eldre lekeplassutstyr erstattes med nytt. En idé kan uansett være at kommunen planter frukttrær og setter ut benker som erstatning for utdatert lekeplassutstyr som fjernes, i påvente av lokalt initiativ om å opparbeide området på nytt som lekeplass. Konkrete tiltak for et utvalg av lekeklassene er nevnt under.

Nr. 5 Hanneviktoppen

Dette er en sentral lekeplass med behov for å bli renoveret. Dersom det er mange småbarnsfamilier i den omkringliggende bebyggelse bør opparbeidelse av dette området prioriteres høyt.

Nr. 7 Uranveien

Området kan beplantes med (frukt)trær og (bær)busker for å skape mer innbydende og hyggelig soner.

Nr. 11 Wolframveien

Dette er en sentral lekeplass med behov for å bli renoveret. Dersom det er mange småbarnsfamilier i den omkringliggende bebyggelse bør opparbeidelse av dette området prioriteres høyt. Et enkelt skilt bør peke mot stien til friluftsområdet.

Nr 13, 14 Koboltveien

Området har en dårlig utnyttelse med store garasjer og parkeringsplasser. En god fortettingsplan kan gi muligheter for å modernisere området. Leke- og møteplasser bør prioriteres høyt da det er mange beboere i området.

Nr 15 Jerndalen

Stiforbindelsen fra nord til sør bør reetableres og behov for skjøtsel/tynning av vegetasjonen bør vurderes nærmere.

Nr. 18 Jernveien

Området har liten verdi som lekeplass. Det er viktigere å prioritere å opprettholde vedlikeholdet av lekeplass nr. 17 i Palladiumsveien. Stien nordover er midlertid viktig og danner en fin forbindelse for myke trafikanter. Området kan med fordel forskjøntes med noe beplantning.

Nr. 20 Gullveien

Dette er en sentral lekeplass med behov for å bli renoveret. Dersom det er mange småbarnsfamilier i den omkringliggende bebyggelse bør opparbeidelse av dette området prioriteres høyt

Nr. 25 Porsveien

Det er tidligere nevnt at Tinnheia mangler en bane for 7-er fotball. Dette området har en slik størrelse at dette lar seg realisere. Kanskje kan det være mulig å etablere en naturlig gressbane? Det bør etableres en bedre gangforbindelse fra Nikkelveien. Forbindelsen bør fortsette langs langside og kobles til turstien vest for banen. Et enkelt skilt ved Nikkelveien bør fortelle om snarveien til Ytre Eige vann.

Lekeplassen kan også bli attraktiv for søndre del av Tinnheia samt nedre Hellemyr dersom den etableres i kombinasjon med en «ny» fotballbane. Ballbanen bør lyssettes.

Nr. 26 Kromveien

Det bør vurderes å fylle opp arealet og beplante området. Området har nok mindre verdi som lekeplass og det kan være viktigere å prioritere den større lekeplassen ved Nikkelveien (Nr. 3).

Rambøll Norge AS
Henrik Wergelandsgt. 29
Pb 116
N-4662 Kristiansand

6.4 Grønndalen

I forbindelse med workshopen til kommunen er det kommet inn en rekke innspill for utnyttelse av Grønndalen. Disse innspillene danner grunnlaget for opprusting og tilrettelegging av Grønndalen etter dagens behov. Generelt var det et ønske om å beholde naturpreget som er der i dag, men å tynne randsonen for å slippe inn mer lys, samt å løse overvannsproblematikken som begrenser fremkommeligheten i Grønndalen i dag. Det er planlagt en adkomst til Grønndalen fra gangbroen i øst, som kommer i tillegg til dagen adkomst fra sør og nord. Ettersom dalen ligger såpass lavt i forhold til omkringliggende veier er adkomstveiene til Grønndalen relativt lange og bratte sammenlignet med krav om universell utforming. Det ble vurdert tiltak for å lage slakere adkomst i forbindelse med utarbeidelse av landskapsplanen nord i Grønndalen, noe som i samråd med kommunen ble forkastet da dette ble vanskelig å gjennomføre på en praktisk god måte. I forbindelse med planlagt utbygging i Skogen borettslag er det laget en plan for nordre del av Grønndalen. Elementer fra denne planen er vist i skissen for hele Grønndalen og tenkt forlenget videre sør.

Konkrete tiltak som foreslås for opprusting av Grønndalen:

- Tynning i randsonen for å åpne parken, spesielt mot Messingveien i sør for å gjøre dalen synlig og inviterende. Tynning må skje i dialog med brukere av Grønndalen, henholdsvis skole og barnehage for å verne om eksisterende lekeskoger. Det burde spesielt tas vare på større furutrær og eiker, samt enkelte store grantrær. Ved omfattende felling må man forvente krattskog i løpet av kort tid, noe som vil kreve mye arbeid for å holde nede. Det vil derfor være behov for å gjøre et nøye gjennomtenkt utvalg mtp. ønsket fremtidig karakter på området.
- Åpen gresskledd grøft mot vest for oppsamling av oppsamling av overvann. I dag samles overvann enkelte steder midt i området, noe som hemmer funksjonaliteten. Det må derfor sees nærmere på å skape et fall fra øst mot vest. Den åpne grøften må ha slake sider og plasseres på en sånn måte at en gressklipper kan komme til i grøften. På den måten vil

man holde grøften åpen og synlig noe som også er viktig mtp. sikkerhet ved store regnskyl.

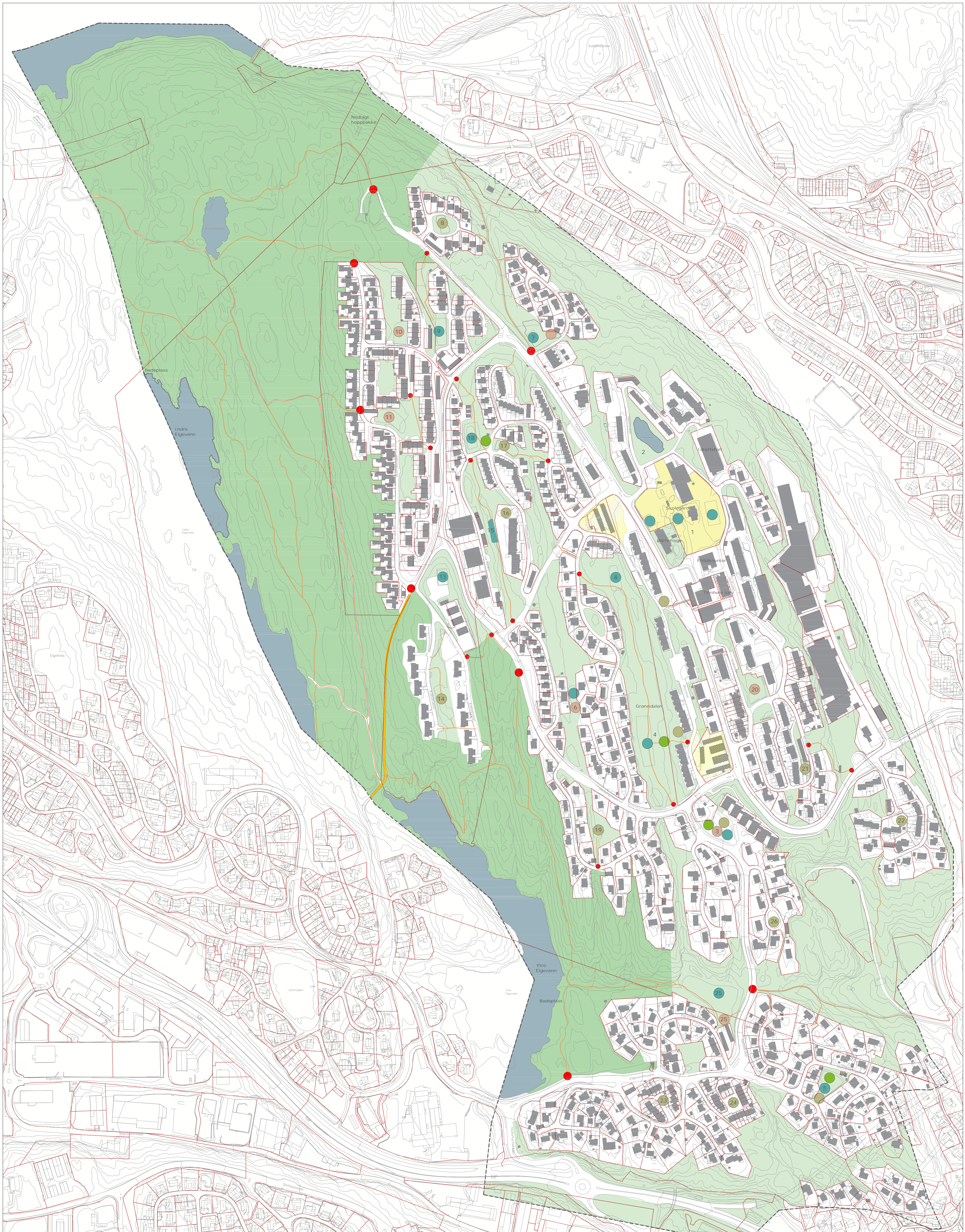
- Ny mindre akebakke kan etableres sør for eksisterende akebakke ved å fylle på masser i eksisterende helning. Eksisterende akebakke må også rustes opp ved å fjerne oppstikkende steiner og fylle på masser ved behov.
- Tak hover hodet, bål plass og toalett er et ønske for å kunne oppholde seg lengre i området. Dette er spesielt et ønske fra barnehagen/skolen samt barnefamilier som oppholder seg i området over lengre tid. Det er i landskapsplanen for området i nord foreslått en gapahuk i tilknytning til lekeskogen som skal etableres her. Det vil også være behov for en gapahuk i tilknytning til akebakken og det store landskapsrommet i sør. Toalett burde også plasseres i den sørlige delen hvor det i dag er mest aktivitet.
- Søppelkasser, benker/sittegrupper og opprusting av eksisterende sti vil redusere forsøpling og gjøre parken lettere tilgjengelig. Det må velges søppelkasser og benker av høy kvalitet som tåler å stå i mange år.
- Belysning av eksisterende sti og stiforbindelser på tvers av dalen vil gjøre området mer tilgjengelig. Det er tegnet inn to forbindelser mot blyveien, hvor den i nord kommer til å bli lyssatt og blir bygget i sammenheng med utbyggingen i Skogen borettslag. Stiforbindelse mot manganveien burde slakes ut og synliggjøres for å skape en lettere tilkomst til området. Det foreslås å sette opp belysning gjennom hele dalen samt akebakke som skrur av kl 23.
- Eksisterende sandvolleyballbane reetableres på samme sted. Det ene fotballmålet tas ned.
- Lekeapparater som zipline, balanseelementer, klatreelementer, terrengsklie, ronse m.m. etableres i området rundt akebakken hvor man kan ta i bruk helningen mot øst for plassering av terrengsklie, zipline og klatreelementer.
- Utegyms/Treningsapparater for ungdom og voksne kan etableres i sammenheng med sandvolleyballbane.

Dette kan være et element som appellerer til ungdom og som skaper eierskap til området, noe som igjen kan forebygge hæververk. Det er også tegnet inn utegym langs stien i nord som er tenkt som enkle elementer for å gjøre øvelser underveis på jogge-/gåturen.

- Sykelbane ryddes og gruses for å fjerne sump-preg og integreres i det åpne landskapet.
- Lekeskog er inntegnet helt nord i parken. Her blir det naturlig lek på stokker, knauser og enkle apparater. Tilsvarende tilrettelegging kan vurderes i skogholtet opp mot Manganveien.
- Beplantning med løkplanter i gressarealet vil skape årstidsvariasjon og tilføre farger til området. Dette er et prinsipp som ligger inne i planen for den nordlige delen og som kan videreføres gjennom hele Grønndalen.

Illustrasjon 28 Naturlek i Grønndalen (Foto: Gunnveig Rykkelid)

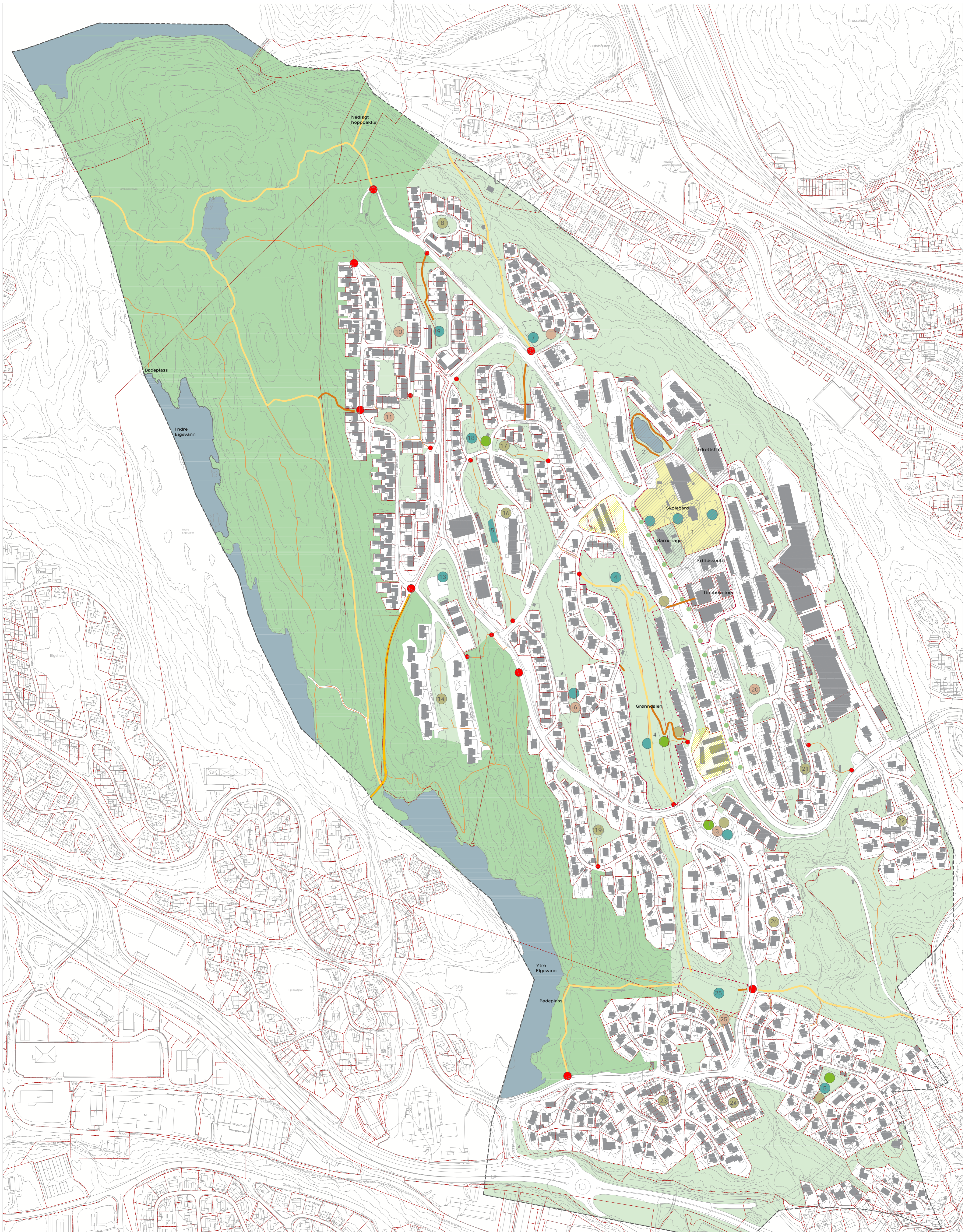

- Tegnforklaring**
- Plan grense
 - Terrain grense
 - Eks. stis/øravel
 - Eks. lysatt stis/øravel
 - Koblingspunkt inern grønnstruktur
 - Koblingspunkt ekstern grønnstruktur
 - Akedakke
 - Ballakke
 - Næringspark
 - Sandekkeplass
 - Kvarterakkeplass
 - Friområder
 - Friluftsområde
 - Vann
 - Planlagt utbyggingsområde

Rev. Dato:		Revisjonen omhandler:		Godkjent:	
Kristiansand kommune		Tinnheia Grønnstruktur		Analyse	
Dato:	05.10.2021	Målestokk:	1:3000 A1		
Oppdrags nr.:	LANURW-GMO	Fåhavn:	LANURW-GMO		
Ut. arb.:	LANURW-GMO	Godkjent av:	LANURW-GMO		
Fag:	L	Rev.:	001		
Type:	10	Etg.:	-		
Tegn nr.:	-	Tegn nr.:	001		

RAMBOLL
 Ramboll Norge AS
 Henrik Wergelands gate 29, Kristiansand
 Oppdragsgiver logo:

- Tegnforklaring**
- Planegrense
 - Teigegrense
 - Eks. st/stranvel
 - Eks. lysatt st/stranvel
 - Koblingspunkt inern grønnstruktur
 - Koblingspunkt ekstern grønnstruktur
 - Aketbakke
 - Ballbakke
 - Næringspark
 - Sandekkeplass
 - Kvarterakkeplass
 - Friområder
 - Fruittsområde
 - Vann
 - Planlagt utbyggingsområde
- Nye tiltak**
- Ny/opparbeidet sti
 - Ny lysstige
 - Spesielt viktige tiltaksområder
 - Bydelsesentrum
 - Nytt tre

Rev. Dato:		Revisjonen omhandler:		Godkjent:	
05.10.2021		Kristiansand kommune		Målestokk: 1:3000 A1	
Oppdrags nr.:		Tinnheia Grønnstruktur		Fåhavn: L. 10	
Ut. arb.:		Kont.:		Godekjent Rev.:	
L. 10		GMO		-	
Fag. Type:		Etg. Type:		Tegn nr. 002	
L. 10		-		-	

RAMBOLL
 Ramboll Norge AS
 Henrik Wergelands gate 29, Kristiansand
 Oppdragsgiver logo:

Tegnforklaring

- Områdeavgrensning
- Grus
- Åpen grøft
- Stikkrenne
- Lokplanter
- Nytt tre
- Belysning

RAMBOLL		
Ramboll Norge AS Henrik Wergelands gate 29, Kristiansand Oppdragsgiver logo:		
Rev.:	Dato:	Godkjent:
Revisjonen omhandler:		Målestokk:
Kristiansand kommune		05.10.2021 1:1000 A1
Tinnheia Grønnstruktur		Oppdrags nr:
Skisse for Grønndalen		Ut.arb: Kontr: Godkjent Rev:
		JRYK GMO -
		Fag: Type: Etn: Tegn nr:
		L 10 - 003

